Reportage

Limburgse schaapherder ontdekt remedie tegen wolvenaanvallen

Reportage

De Limburgse schaapherder Johan Schouteden, die met zijn bedrijf in het hart van het wolvengebied ligt, heeft een oplossing tegen wolvenaanvallen ontdekt. Sinds hij voldoende kuddebeschermingshonden inzet, blijven de roofdieren weg van zijn percelen. “Tot vorig jaar hebben de wolven zo’n 100 van onze schapen gedood, vorig jaar nul”, vertelt de schaapherder, die het nut van wolfwerende omheiningen in twijfel trekt. Het nut van kuddebeschermingshonden wordt ook door onderzoek aangetoond.

17 APRIL 2026

Een handvol Spaanse mastiffs ligt te luieren in de zon, in de uitloop van de hondenkennel op het schapenbedrijf van Johan Schouteden in Houthalen-Helchteren. “Begin april start ons beweidingsseizoen en trekken de honden mee de wei in,” zegt de schapenhouder.

Met zo’n 1.500 schapen, allemaal ingezet voor natuurbeheer, is Schouteden een van de grootste schapenhouders van Vlaanderen. Het vak zit diep in de familie. “Mijn grootvader begraasde hier al de heide, daarna mijn vader. Ook hij was herder,” vertelt hij. Tot vandaag grazen zijn dieren onder meer op het NAVO-schietveld in Helchteren, waar hij al decennialang actief is. Naast schapen houdt hij ook melkvee.

Al 100 dode schapen sinds comeback van de wolf

Wat zijn vader en grootvader nooit meemaakten, is voor hem realiteit geworden: de terugkeer van de wolf. Sinds het roofdier in 2019 opnieuw opdook in Vlaanderen, kreeg ook Schouteden ermee te maken. “We werden dat jaar ’s nachts gebeld door de politie dat onze kudde uitgebroken was. Toen we aankwamen, bleek dat de schapen waren aangevallen. Vijf dieren waren doodgebeten, de rest was nog lang getraumatiseerd.”

Na de terugkeer van de wolf — gesteund door Europa en de lidstaten — kwamen er subsidies voor beschermingsmaatregelen. De weides van Schouteden, die in opdracht van het Agentschap voor Natuur en Bos zo’n 3.000 hectare begraast, werden uitgerust met wolfwerende omheiningen. Maar die bieden geen garantie. “Ze zijn hoogstens wolfwerend, zeker niet wolfproof,” zegt hij. Ondanks de afrastering werden in de voorbije jaren zo’n 100 schapen en zelfs een kalf gedood. “De wolf heeft ooit twee schapen gegrepen waar mijn zoon bij stond,” vertelt hij. “Dat vergeet je niet snel.”

Kuddebeschermingshonden als gamechanger

In zijn zoektocht naar extra bescherming kwam Schouteden uit bij een eeuwenoude oplossing: kuddebeschermingshonden. Zijn Spaanse mastiffs haalde hij bij een herder in Spanje, waar de imposante dieren al generaties lang kuddes beschermen tegen wolven, beren en lynxen. Een instant succes was het niet. “Pas toen we meerdere honden tegelijk inzetten, zagen we echt effect,” vertelt hij. Intussen lijken de honden hun werk te doen: vorig jaar bleef zijn kudde gespaard van aanvallen.

Die ervaring wordt ondersteund door onderzoek dat Schouteden in 2023 liet uitvoeren. Op één van zijn percelen plaatste het consultancybureau Agricultural Animal Welfare, onder leiding van Bert Driessen, twintig camera’s. Wat bleek? Een wolf kwam tot 16 keer poolshoogte nemen, maar durfde nooit aan te vallen. De studie verscheen eerder dit jaar in het wetenschappelijke tijdschrift *Animals*.

Het vertrouwen van Schouteden in zijn honden is intussen zo groot dat hij zelfs experimenteert met nieuwe ideeën. Zo overweegt hij virtuele beweiding, waarbij geen fysieke omheining meer nodig is. In plaats daarvan dragen schapen en honden een halsband die hun bewegingsruimte bepaalt. “Dat zou ook de begrazing verbeteren,” zegt hij.

Wie vergoedt extra kosten?

Door de jaren heen leerde Schouteden dat niet elke hond geschikt is voor het werk. “Er zijn er heel wat afgevallen,” zegt hij. Selectie is cruciaal: honden moeten goed gesocialiseerd worden en betrouwbaar zijn. “Dieren die schapen of mensen aanvallen, kunnen we niet gebruiken.”

De inzet van de honden brengt ook extra kosten met zich mee. En precies daar wringt het schoentje. “Ze moeten elke dag gevoerd worden, dus we moeten dagelijks langs de percelen. Vroeger was dat maar een paar keer per week,” legt hij uit. Kosten voor voer en arbeid lopen zo snel op. Met het onderzoek hoopte Schouteden dan ook druk te zetten op beleidsmakers om die kosten te laten vergoeden. “In landen zoals Frankrijk en delen van Duitsland gebeurt dat al,” zegt hij.

nieuws

Weer minder slachtoffers van wolven in Vlaanderen

8 JANUARI 2026

Hobbyhouders zijn ermee gestopt door de wolf

De komst van de kuddebeschermingshonden brengt ook onverwachte gevolgen met zich mee. Zo is er het rechtzetten van schapen. Hoogdrachtige dieren gaan soms op hun rug liggen om “uit te buiken” — in vakjargon: omwentelen. “Maar ze mogen niet te lang zo blijven liggen, anders riskeren ze te stikken,” legt Schouteden uit. Vroeger sprongen buurtbewoners vaak bij om zo’n schaap weer recht te helpen. Vandaag is dat anders. “Mensen durven de wei niet meer in door de honden. Dus moeten we dat nu zelf doen.”

Die verdwenen hulp zegt veel over hoe sterk schapenhouderij hier in de streek verankerd is — of beter: was. “Dit is heidegebied. Mensen zijn opgegroeid met grazende schapen en velen hielden er zelf een paar als hobby,” vertelt Schouteden. Maar die traditie staat onder druk. “Veel hobbyhouders zijn gestopt door het risico op wolvenaanvallen. Zelfs de vereniging van Limburgse schapenhouders bestaat niet meer.”

Onzekere toekomst door kortetermijnbeleid

Toch wil Schouteden de familietraditie voortzetten. Zijn zoon staat al klaar om het bedrijf over te nemen. Opvallend genoeg ziet hij niet de wolf als grootste bedreiging voor de toekomst, maar het beleid. “De contracten voor begrazing zijn veel te kort,” zegt hij. “Het Agentschap voor Natuur en Bos werkt met overeenkomsten van vier jaar en schrijft daarna opnieuw tenders uit.”
Volgens Schouteden zet dat de sector onder druk. “Je ziet nieuwe herders opduiken die onder de kostprijs werken om zo’n contract binnen te halen.” Dat is problematisch, vindt hij, want begrazing is geen standaardwerk. “Elk gebied is anders. Het duurt jaren om die kennis op te bouwen. Als je om de vier jaar moet vrezen voor je contract, ondergraaf je dat volledig.”

Uitgelicht

Van landmeter tot herder: Vlaamse schapenboer beheert natuur in de Ardennen

Boeren in Wallonië

Na een loopbaan als landmeter bij het kadaster, besloot Leo Van Santfoort in 1991 het roer volledig om te gooien. Op 34-jarige leeftijd verhuisde hij met zijn gezin naar het W...

4 AUGUSTUS 2025

Lees meer

VILT vzw

Bd Simon Bolivar 17
1000 Bruxelles

Contact

M • info@vilt.be

Volg ons op:

screenreader.visit us on our facebook page: https://www.facebook.com/vilt.nieuws/
screenreader.visit us on our linkedin page: https://www.linkedin.com/company/vilt-vzw/
screenreader.visit us on our instagram page: https://www.instagram.com/vilt.nieuws
screenreader.visit us on our x page: https://x.com/vilt_nieuws
screenreader.visit us on our bluesky page: https://bsky.app/profile/viltnieuws.bsky.social

---

© 2026 VILT vzw, all rights reserved |
Privacy policy
Copyright
Cookie Policy
Cookie instellingen aanpassen

Crafted by Brigada